

რიტა წაქაძე

ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქუთაისის
სამეცნიერო ბიბლიოთეკა

ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა საქართველოს ერთ-ერთი უძველესი და უმდიდრესი ბიბლიოთეკაა. იგი ფლობს 1 მილიონ საბიბლიოთეკო დოკუმენტს: წიგნებს, პერიოდულ გამოცემებს, CD-ROM-ებისა და DVD-ის კოლექციებს. ფონდში დაცულია როგორც ქართული, ისე უცხოენოვანი ლიტერატურა, მნიშვნელოვანი იშვიათი გამოცემები.

ბიბლიოთეკა 136 წლისაა. იგი დაარსდა 1873 წელს, ანტონ ლორთქიფანიძის თაოსნობით. ანტონ ლორთქიფანიძე თერგდალეულთა თაობის ერთ-ერთი ღირსეული წარმომადგენელია. იგი ქუთაისში დაიბადა 1847 წელს. ოდესის უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ, ანტონ ლორთქიფანიძე დაბრუნდა მშობლიურ ქალაქში და აქტიურ საზოგადოებრივ საქმიანობას შეუდგა. იგი იყო ქალაქის დეპუტატი, საადგილმამულო ბანკის ძველი თაობის წარმომადგენელი.

1873 წელს ვაზეთი "დროება" წერდა: "ბეჯითად ვიცი, რომ ნოემბრამდის ქუთაისში ბიბლიოთეკა და საკითხავი კაბინეტი გაიხსნება. ეს საქმე უკისრია ანტონ ლორთქიფანიძეს, რომელსაც ამ მოსაწონი საქმის დაწყებისათვის საზოგადოების სრული თანადგომა უნდა ეკუთვნოდეს". საკმაო ზრუნვის შემდეგ, ანტონმა საჭირო ბინა აღმოაჩინა, ინვენტარი შეიძინა, ბიბლიოთეკარიც აიყვანა და ოთხი ათასამდე წიგნიც შეაგროვა. "სულ ყველაფერი მზათ მაქვს, - წერს იგი კირილე ლორთქიფანიძეს, - კატალოგი უნდა წარვადგინო და გახსნის ნებასაც იმ დღესვე მომცემენ. წიგნებს გლახასა და კარგს, ფრანციზულს და რუსულს შევუყარე თავი ოთხი ათასამდის. ბაბლიოთეკის ბიბლიოთეკის დანარჩენი ვიყიდე, სახლი ვიქირავე, ბიბლიოთეკარებიც მყავს, ყურნალებიც არის და მეტელიც მაქვს, ერთი სიტყვით ყოველისფერით მზათ ვარ. ახლა, თუ დრო გექნება, გაისარჯე და იშოვნე ბიბლიოთეკის პრავილოები (წესდებები), აგრეთვე პატარა ბლანკები, რომელიც წიგნების წამლებს მიეცემა. ერთი სიტყვით, ყოველივე, რაც კი შეეხება ბიბლიოთეკის პრავილოებს, გამომიგზავნე საჩქაროდ. ამ ბიბლიოთეკას ვხსნი ჩემს სახელზედ. არას კაციდგან არაფერს შემწეობას არ ვნახულობ, რადგანაც ვიცი, რომ ბევრი პატრონების ჯოგს ხშირათ სჭამს მგლები". წერილი დათარიღებულია 1873 წლის 6 ოქტომბრით.

წერილიდან ნათლად ჩანს, რომ ანტონ ლორთქიფანიძის მიერ გახსნილ სამკითხველთა ბიბლიოთეკისათვის საჭირო ყველა ძირითადი ატრიბუტი გააჩნდა: შენობა, ფონდი (როგორც ქართული, ისე უცხოენოვანი), პერიოდული გამოცემები, კატალოგი, მკითხველის ბარათები და, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, წესდება (პრავილოები). 1873 წელი მიჩნეულია ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკის დაარსების წლად; სწორედ ის თარიღი, როცა ანტონ ლორთქიფანიძემ დააფუძნა სამკითხველო ქუთაისში.

გახსნის პირველი დღეებიდანვე ბიბლიოთეკა იქცა ქუთაისის მოზროვნე საზოგადოების თავშესაყარ ადგილად. მან 20 წელი იარსება, ხოლო 1893 წელს, როცა ქალაქის მმართველობის გადაწყვეტილებით, ქუთაისში გაიხსნა საჯარო ბიბლიოთეკა, ანტონ ლორთქიფანიძემ მას უსასყიდლოდ გადასცა 1.500 ცალი წიგნი. 1894 წელს გაზეთი "კვალი" წერდა: "წელს ანტონ ლორთქიფანიძემ ნაშთი თავის საჯარო ბიბლიოთეკისა შესწირა ქალაქ ქუთაისს, რომლის საქალაქო გამგეობამ მადლობა გამოუცხადა შემწირველს. ისარგებლა იმ ბიბლიოთეკით რა, შეუდგა ამ ბოლო დროს უფრო ვრცელის საჯარო სამკითხველოს დაარსებას". თავდაპირველად საჯარო ბიბლიოთეკისათვის ქალაქის სამმართველოს შენობაში გამოუყვიათ ორი პატარა ოთახი: ერთი საცავისათვის, მეორე-სამკითხველო დარბაზისათვის. ქუთაისელი საზოგადოება დიდი სიხარულით შეხვდა ამ ფაქტს. ბიბლიოთეკისათვის წიგნები შეუწირავთ კირილე ლორთქიფანიძეს, სერგო ბახტაძეს, რიგით მოქალაქეებს. თუმცა საბიბლიოთეკო საქმიანობაში ბევრი ხარვეზიც ყოფილა. ამის შესახებ 1909 წელს გაზეთი "ფონი" წერდა: "ნეტავ რაღის იქნება, ჩვენი "ღუმა" წიგნის სამკითხველოსთვისაც იფიქრებს და როღის იქნება, ჩვენი საზოგადოება სამკითხველოში ჯდომას ისწავლის".

1910 წელს ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკის ისტორიაში ორი მნიშვნელოვანი მომენტი აღინიშნა: ბიბლიოთეკისათვის გამოიძებნა შედარებით უკეთესი შენობა ქალაქის სამმართველოს კლუბში და ქალაქის თავის - ჩიქოვანის მოწვევით, 1911 წელს ბიბლიოთეკის გამგედ დაინიშნა პედაგოგი და მწიგნობარი ქალი პელაგია ლორია. ამ უკანასკნელის ინიციატივითა და ენერგიული ხელმძღვანელობით ბევრი რამ გაკეთდა ბიბლიოთეკის მუშაობის გარდასაქმნელად.

1930 წლიდან ბიბლიოთეკას ეწოდა ქუთაისის სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა და მის პირველ დირექტორად დაინიშნა კოსტა თავბერიძე, ხოლო 1957 წელს, მას დიდი ქართველი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის ილია ჭავჭავაძის სახელი მიეკუთვნა.

1974 წელს ქუთაისში, საჯარო ბიბლიოთეკის ბაზაზე განხორციელდა ქალაქის ბიბლიოთეკების ცენტრალიზაცია. დღემდე ყველა საქალაქო და საბავშვო ბიბლიოთეკა ექვემდებარება ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკას. საქართველოს კულტურის სამინისტროს კოლეგიის გადაწყვეტილებით, 1997 წელს საჯარო ბიბლიოთეკას შეეცვალა სახელწოდება და ეწოდა ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქუთაისის სამეცნიერო-უნინერსალური ბიბლიოთეკა. საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 3 ივლისის დადგენილების საფუძველზე, ბიბლიოთეკის ამჟამინდელი სტატუსი შემდეგნაირად განისაზღვრა: კერძო სამართლის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი - ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა.

აზოგად, დღეისათვის ქუთაისში ფუნქციონირებს ქალაქის თვითმმართველობის დაქვემდებარებაში მყოფი ილია ჭავჭავაძის სახელობის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა 22 საქალაქო ფილიალი: 17 საქალაქო და 5 საბავშვო.

2007 წლის სექტემბრიდან ბიბლიოთეკაში მიმდინარეობს საბიბლიოთეკო რეფორმა. რეფორმის მიზანი საბჭოური ტიპის წიგნსაცავიდან თანამედროვე სტანდარტების ბიბლიოთეკაზე გადასვლაა. მიუხედავად იმისა, რომ ბიბლიოთეკას ოფიციალურად აქვს მინიჭებული სამეცნიერო ბიბლიოთეკის სტატუსი, იგი ჩვეულებრივ აგრძელებს საჯარო

ბიბლიოთეკის ყველა ფუნქციის შესრულებას - ემსახურება მკითხველთა ნებისმიერ კატეგორიას. სამეცნიერო მუშაობა კი წარმოადგენს ბიბლიოთეკის საქმიანობის მთავარ პრიორიტეტს. ამიტომ ბიბლიოთეკაში დაფუძნდა სამეცნიერო საბჭო, რომელშიც გაერთიანებული არიან არა მარტო ბიბლიოთეკის თანამშრომლები, არამედ ქალაქის სამეცნიერო ინტელიგენციის წარმომადგენლები. საბჭოს უმთავრესი ფუნქციაა, განსაზღვროს ბიბლიოთეკის სამეცნიერო მუშაობის ძირითადი მიმართულებები და უზრუნველყოს ბიბლიოთეკის ბეჭდვითი სამეცნიერო ორგანოს გამოცემის ორგანიზება. საბჭოს ეგიდით, თვეში ერთხელ ბიბლიოთეკაში ტარდება საჯარო ლექციები. სამეცნიერო საბჭოს გააჩნია საკუთარი დებულება, რომელიც წარმოადგენს ბიბლიოთეკის დებულების ერთ-ერთ მუხლს და დამტკიცებულია ქუთაისის თვითმმართველობის მიერ.

ახალი სტატუსიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა ბიბლიოთეკის სტრუქტურამ და საკადრო პოლიტიკამ.

ბიბლიოთეკის კადრების დიდი ნაწილი მაღალინტელექტუალური ძალებით დაკომპლექტდა, ბიბლიოთეკაში სამუშაოდ მოვიდნენ ქალაქის სამეცნიერო ინტელიგენციის ღირსეული წარმომადგენლები.

რაც შეეხება სტრუქტურას, გაუქმდა რამდენიმე განყოფილება, რომელთა პრაქტიკული საჭიროება არ იგრძნობოდა. სანაცვლოდ, შეიქმნა ისეთი მნიშვნელოვანი განყოფილებები და სამსახურები, რომელთა არსებობა აუცილებელია სამეცნიერო ბიბლიოთეკის სრულფასოვანი მუშაობისათვის.

ხარისხის მართვის განყოფილება სისტემატურად აკვირდება მიმდინარე საბიბლიოთეკო საქმიანობას თითოეულ განყოფილებაში, თუ რამდენად მაღალხარისხობრივ დონეზე სრულდება იგი, ე.ი. საბიბლიოთეკო სტანდარტების შესაბამისად. ცალკეულ რგოლებსა და დანაყოფებში წარმოებული პროცესების მაღალი ხარისხი თავისთავად განაპირობებს ბიბლიოთეკის ძირითადი ამოცანის შესრულების ხარისხს. განყოფილება ახორციელებს, აგრეთვე, ინოვაციური პროცესების დაწესებასა და მართვას.

ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკის წიგნად და პერიოდულ გამოცემათა ფონდში ყოველთვის უზვად მოიპოვებოდა უნიკალური გამოცემები მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს გამოცემები გაბნეული იყო ერთიან საცავში, არასოდეს მომხდარა მათი გამოყოფა, მეცნიერული შესწავლა და რესტავრაცია, არადა უნიკალური წიგნები წარმოადგენს ეროვნულ საგანძურს და მათ განსაკუთრებული მოვლა-პატრონობა ესაჭიროებათ. ამ ხარვეზის გასასწორებლად შეიქმნა იშვიათი გამოცემების განყოფილება. დღისათვის ქართული უნიკალური ფონდის (როგორც წიგნები, ისე ყურნალ-გაზეთები) გამოყოფისა და იშვიათი გამოცემების განყოფილებაში მოთავსების პროცესი თითქმის დასრულებულია. აქ დაცული ყველაზე უძველესი ქართული გამოცემა 1818 წლით თარიღდება; ესაა არისტოტელეს "განსჯანი ბოროტისა და კეთილისა", აქვე ინახება 1853 წელს გამოცემული არჩილის "ცხოვრება თეიმურაზ I-ისა", 1846 წელს ჩუბინაშვილის მიერ გამოცემული "ფეხისტყაოსანი", 1852 წლით დათარიღებული ტიმოთე გაბაშვილის "მიმოხილვა" და სხვა. მალე შევუდგებით უცხოეთიდან იშვიათი გამოცემების გამოყოფას. ცოტა ხნის წინ ბიბლიოთეკამ საჩუქრად მიიღო შალვა ნუცუბიძისა და ქეთევან ძოწენიძის ხელნაწერები. აქამდე ბიბლიოთეკას ხელნაწერთა ფონდი არ გააჩნდა, ამით საფუძველი ჩაეყარა ხელნაწერთა ფონდსაც. ხელნაწერთან ერთად, ბიბლიოთეკამ ასევე საჩუქრად მიიღო ქეთევან ძოწენიძის პირადი საენათმეცნიერო ბიბლიოთეკა. ეს ფონდი

მთლიანად მოთავსდა იშვიათი გამოცემების განყოფილებაში, რადგან ბევრი წიგნი უნიკალურია ტირაჟის თვალსაზრისით, უამრავ მათგანზე კი ისეთი ცნობილი პიროვნებების მინაწერებია, როგორცაა აკ. შანიძე, გ. ახვლედიანი, შ. ძიძიგური და სხვა.

უკვე საბოლოოდ დაფუძნდა და მთელი დატვირთვით მუშაობს რესტავრაციის განყოფილება. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის დახმარებით მოხდა სპეციალისტების მომზადება, შეძენილია ყველა საჭირო დანადგარი და სარესტავრაციო მასალები. სამწუხაროდ; რესტავრაციის განყოფილება თითქმის 20 წელი აღარ ფუნქციონირებდა. შესაბამისად, ფონდი მნიშვნელოვნად დაზარალდა. განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობაშია უნიკალური გამოცემები. ზოგიერთი მათგანი იმდენად დაზიანებულია, სექვოა, მოხერხდეს მათთვის პირვანდელი სახის დაბრუნება.

გაიხსნა ბიბლიოთეკათაშორისი აბონემენტის განყოფილება. თანამედროვე ბიბლიოთეკის სრულყოფილი მუშაობა წარმოუდგენელია ამ განყოფილების გარეშე, მით უფრო დღეს, როცა ასე დახვეწილია საკომუნიკაციო საშუალებები. განყოფილების ფუნქციაა, ქვეყნისა და უცხოეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრებსა და ბიბლიოთეკებში მოიძიოს და მკითხველს მიაწოდოს ის ლიტერატურა, რომელიც არ მოიპოვება ადგილობრივ ფონდში.

მიუხედავად ბიბლიოთეკის ფონდის და თავად ბიბლიოთეკის სიძველისა, საკადრო და სტრუქტურული ცვლილებებისა, დღეს შეუძლებელია ისაუბრო თანამედროვე ბიბლიოთეკაზე ელექტრონული რესურსების გარეშე. ამიტომაც ბიბლიოთეკა გაძულებით ცდილობს, გამოიყენოს ყველა საშუალება ელექტრონული რესურსების განსავითარებლად. ამისათვის ძირითადად ორი გზა არსებობს:

1. ელექტრონული საინფორმაციო ბაზების შექმნა;
2. ელექტრონულ მონაცემთა ბაზების შექმნა

1. ელექტრონული საინფორმაციო ბაზების შექმნა

საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაციის დახმარებით, ბიბლიოთეკა ყოველწლიურად იწერს ელექტრონულ ბაზებს მსოფლიოს ცნობილი საინფორმაციო ცენტრებიდან, კერძოდ, EBSCO (აშშ - ბოსტონი), ოქსფორდი და კემბრიჯი. ბაზებში თავმოყრილია მსოფლიოს უმნიშვნელოვანესი სამეცნიერო გამოცემები, უახლესი ინფორმაცია მეცნიერების სხვადასხვა დარგში - ჯანდაცვა, მედიცინა, ბიოლოგია, ფიზიკა, არქეოლოგია და სხვა მრავალი.

ბიბლიოთეკაში მოქმედებს, აგრეთვე, საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების საინფორმაციო ელექტრონული ბაზა: "კოდექსი-2005". ბაზაში სისტემატურად იტვირთება ყველა საკანონმდებლო ცვლილება თუ სიახლე.

2. ელექტრონულ მონაცემთა ბაზების შექმნა

ცხადია, გაცილებით ძნელია და შრომატევადი საკუთარი ელექტრონული ბაზების შექმნა, ვიდრე ელექტრონული ინფორმაციების შექმნა. საკუთარი ელექტრონული ბაზები გულისხმობს მთელი საბიბლიოთეკო ფონდის ბექტური ვერსიიდან ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანას. აქ ორი მიმართულება განიხილება: ა) ელექტრონული ბიბლიოთეკა და ბ) ბიბლიოთეკის ფონდის ელექტრონული კატალოგიზაცია. მუშაობა დაწყებულია ორივე მიმართულებით. მზადდება ბიბლიოთეკის ვებ-გვერდი.

როტულად, მაგრამ ნელ-ნელა ყალიბდება ბიბლიოთეკის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზაც. ამ ეტაპზე არსებული თანამედროვე ტექნოლოგიების რაოდენობა საშუალებას იძლევა გარკვეული დოზით განხორციელდეს ბიბლიოთეკის ავტომატიზაცია.

ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკის ფონდი 1 მილიონ საბიბლიოთეკო დოკუმენტს მოიცავს. ამჟამად მიმდინარეობს აღწერის პროცესი ბიბლიოთეკის ყველა განყოფილებასა და ძირითად საცავში, რათა საბიბლიოთეკო კატალოგებს, საინვენტარო წიგნებსა და რეალურად არსებულ ფონდს შორის ცდომილება აღარ არსებობდეს.

განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ბიბლიოთეკის დაკომპლექტების პოლიტიკის სწორად წარმართვას. მიმდინარე დაკომპლექტების ხარისხი ეყრდნობა მკითხველისა და ინფორმაციის მომხმარებელთა თვალსაზრისს, იმის გათვალისწინებით, თუ რამდენად დააკმაყოფილებს, რამდენად მოძრავი იქნება ესა თუ ის გამოცემა მკითხველებში. მნიშვნელოვანია, აგრეთვე, ბიბლიოთეკის მიდგომა, მისი თვალსაზრისი და რეკომენდაცია. ის ბიბლიოთეკარები, რომლებიც სისტემატურად მუშაობენ მკითხველებთან, კარგად ერკვევიან ფონდების შემადგენლობაში, მკითხველთა საბიბლიოთეკო და საინფორმაციო მოთხოვნებების სტრუქტურაში. საბიბლიოთეკო დოკუმენტების ძირითადი ნაწილი, რომელსაც იძენს სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, წარმოადგენს მეცნიერულად ღირებულ გამოცემებს, სამეცნიერო-პოპულარულ მასალებს. პროფილის ხასიათი არ ნიშნავს ბიბლიოთეკის ფონდებში მხოლოდ სამეცნიერო გამოცემების შექმნას. საბიბლიოთეკო ფონდები თავიანთი შინაარსით პასუხობს მკითხველის მრავალფეროვან მოთხოვნებს; ბიბლიოთეკაში შემოტანილი თითოეული საბიბლიოთეკო დოკუმენტი გათვლილია მოსალოდნელი მოთხოვნებისათვის.

ა. დიუმას სახელობის ფრანგული კულტურის ცენტრის ხელშეწყობით, ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში შეიქმნა ფრანკოფონიული სექცია. ბიბლიოთეკას სისტემატურად ეგზავნება საჩუქრად ფრანგული წიგნები და აუდიო-ვიზუალური მასალა.

ბიბლიოთეკას პარტნიორული ურთიერთობა აქვს თბილისის გოეთეს ინსტიტუტთან, რომელთა თანადგომით ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში ფუნქციონირებს გერმანული ენის საინფორმაციო ცენტრი.

სპეციალური საბიბლიოთეკო სერვისი მოქმედებს უსინათლო და მხედველობადაქვეითებულ ადამიანებისათვის. მკითხველთა ამ კატეგორიის განკარგულებაშია ხმოვანი (CD-ROM) და ბრაილის შრიფტიანი წიგნები, CD პლეერები, კომპიუტერული პროგრამა "ბუ."

საცნობარო-ბიბლიოგრაფიული განყოფილება ამზადებს ყურნალ "განთიადის" ბიბლიოგრაფიას, ყურნალის დაარსებიდან დღემდე. სამუშაოს დასრულების შემდეგ ბიბლიოგრაფია გამოიცემა წიგნად.

თვეში ერთხელ, ანტილოგრაფი გამოცდილი კარდების საშუალებით, ტარდება სემინარები ბიბლიოთეკარებისათვის. ტრენინგებს მართავენ, აგრეთვე, მოწვეული საბიბლიოთეკო ექსპერტებიც. ქუთაისის სამეცნიერო ბიბლიოთეკა არის სამხარეო საკოორდინაციო მეთოდური ცენტრი; ამდენად, ბიბლიოთეკა მეთოდურ დახმარებას უწევს იმერეთის მხარის ყველა ტიპისა და უწყების ბიბლიოთეკებს.

ბიბლიოთეკას მულტივი კავშირი აქვს კულტურის სამინისტროსთან, საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკასთან, საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაციასა და საქართველოს ეროვნულ სამეცნიერო ბიბლიოთეკასთან, რომელთა დახმარებითა და მეთოდური მითითებებით ახორციელებს საბიბლიოთეკო საქმიანობას.

ლ. მესხი, 1971 - ლ. მესხი, ანტონ ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკა, გაზეთი "ქუთაისი," №6, 1971.
 ქუთაისის საჯარო ბიბლიოთეკა - 110, თბ., 1984.

RITA TSAKADZE

ILIA CHAVCHAVADZE KUTAISI SCIENTIFIC LIBRARY

I.Chavchavadze Kutaisi Scientific Library has been existing for already 136 years. It contains library documents, Georgian, as well as foreign papers and magazines.

The first reading hall was established in 1873 with the initiative of Anton Lortkipanidze, one of the representatives of the most important literary and public movement called "Tergdaleulebi". He granted 1500 books to the newly established public library. The library was called after Ilia Chavchavadze in 1957.

According to the centralization process of libraries executed in 1973 the library took control over eleven civil and five children libraries. In 2007 it was given the status of the scientific library. The library staff and the representatives of the scientific intelligence of the town are enrolled in the scientific board of the library. The scientific board defines the main directions of the library scientific work and organizes the publications of the print scientific organ.

Due to the new status it was essential to implement the changes in the structure and the personnel staff of the library. New important departments were established and the new services were formed.

The library leadership established the department of unique publications in order to study and restore the unique materials. The restorers were trained with the help of National Library of the Georgian Parliament. The new installations and materials were acquired.

The electronic bases were purchased from the world famous information centers with the help of the Georgian Library Association. The library is trying to form its own electronic bases and intends to form the electronic version of the whole library fund.

The library has the close relationship with Dumas French Culture Centre as well as Goethe Institute, which provide the library with new foreign editions.

Special library services are for blind and visually impaired readers, the books with verbal sound and brail print.

Reference-bibliography department provides the bibliography of the magazine "Gantiadi" which is planned to be published as a book.

The library has the permanent contacts with the Ministry of Culture, Library Association, Parliament and National Scientific Libraries.